

نخستین گزارش هیئت عالی بررسی ابعاد و علل سانحه بالگرد

۳- آثار اصابت گلوله و یا موارد مشابه آن در اجزای باقی‌مانده بالگرد سانه‌دیده مشاهده نگردیده است.

۴- بالگرد سانحه‌دیده پس از برخورد با ارتفاع، دچار آتش‌سوزی شده است.

۵- به دلیل پیچیدگی منطقه، مه‌گرفتگی و درجه حرارت پایین، عملیات تجسس به شب کشیده شده و در طول شب نیز استمرار می‌یابد و در بامداد صبح روز دوشنبه (ساعت ۵ صبح) با کمک پرنده‌های بدون سرنشین (ایرانی) نقطه دقیق محل سانحه مشخص و نیروهای زمینی عملیات تجسس در آن نقطه حضور پیدا می‌کنند.

۶- در مکالمات برج مراقبت با گروه پروازی نیز مورد مشکوکی مشاهده نگردیده است.

در پایان یادآوری می‌شود بخش قابل توجهی از اسناد و مدارک مرتبط با سانحه بالگرد یادشده جمع‌آوری شده است و برای بررسی برخی از قطعات و اسناد، نیاز به زمان بیشتری می‌باشد که پس از اتقان سنجی و کار تخصصی و کارشناسی دقیق‌تر در اطلاعاتیه‌های بعدی به سمع و نظر ملت شریف و انقلابی ایران خواهد رسید؛ لذا تقاضا دارد به اظهارنظرهای غیرکارشناسی که براساس گمانه‌زنی‌های بدون اطلاع دقیق از واقعیات صحنه و یا بعضاً با هدایت رسانه‌های بیگانه در فضای مجازی و... منتشر می‌گردد توجه نشود.»

سخنرانی پرداخت، نصل‌الله در ابتدای سخنان خود گفت‌که به دلیل مواجه‌شدن با ایام حزن و اندوه شهادت این دو تن امسال مراسم «عید مقاومت» و سالروز آزادسازی جنوب لبنان از اشغال رژیم صهیونیستی برگزار نشد. دیرکل حزب‌الله لبنان با اشاره به خدمات سیدابراهیم رئیسی در دوران ریاست‌جمهوری گفت: «از زمان پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۹۷۹، ایران در معرض محاصره اقتصادی و تحریم‌ها قرار گرفته است که روزبه‌روز گسترش می‌یابد که با جنگ تحمیلی و ترورها همراه شد. هر رئیس جمهوری که در ایران مسئولیت به دوش می‌گیرد مقابل خود پرونده‌های بسیار بزرگی از جمله پرونده‌های اقتصادی و معیشتی، ارز، گرانی و سیاست خارجی را می‌بیند که همه این‌ها نتیجه تحریم و محاصره است. در دوره ۳ ساله(ریاست‌جمهوری) این شهید در شرایط دشوار اقتصادی و معیشتی هزاران کارخانه احیا و فرصت‌های شغلی فراوانی ایجاد شد.» او همچنین تأکید کرد که در دوره مسئولیت رئیس دولت سیزدهم حضور دیپلماسی ایران در مجامع منطقه‌ای و بین‌المللی شاهد یک تحول بود و اولویت به توسعه روابط با کشورهای همسایه و شرق داده شد. نصل‌الله اظهار کرد: «یکی از دلایل شکست سیاست‌های آمریکا در قبال منطقه انکار واقعیت‌هاست. ایران کشوری قوی، منسجم و استوار است که با شهادت رئیس‌جمهور و جمع‌پربرکت شخصیت‌هایش دچار تزلزل و ضعف نمی‌شود. این مسائل جزو ریشه‌ها و اصول جدانشدنی جمهوری اسلامی است و با درگذشت مسئولانش دچار تغییر و تحول نمی‌شود و یک امر ثابتی است به‌طوری‌که از زمان پیروزی انقلاب در سال ۱۹۷۹ جمهوری اسلامی به حمایت خود از جنبش‌های مقاومت به‌شکل علنی و واضح افزوده است و همگی این را به‌خوبی می‌دانند.»

شکل می‌گرفتند اما بیشتر بودجه کشور را در کام می‌کشیدند. بعدها از طریق حداقل اطلاعات درزر کرده مشخص شد که مؤسسه‌ها نه‌تنها کمکی به رفع مشکلات مردم نکردند بلکه بیشتر دهان‌هایی باز برای بودجه‌ای بودند که دولت می‌توانست صرف مردم کند.»

فلاح‌ت‌پیشه معتقد است افرادی که تنش و افراط را به کشور تحمیل کردند، به‌صورت غیر مستقیم در حوادثی که برای رئیس‌جمهور و مردم ایران پیش آمد، نقش داشتند. افرادی که هر گونه فرصت تحریمزدایی را از بین برند. او با تأکید بر غیرانسانی بودن تحریرهای آمریکا علیه ایران عنوان کرد: «نان عده‌ای در کشور، منوط به وجود تحریم‌هاست که ما به آنها کاسبنان تحریم می‌گوییم. آنچه که در حال حاضر مشاهده می‌کنیم و در رسانه ملی هم دیده می‌شود، نوعی تلاش برای تحمیل یک‌دستی به سیاست‌های کشور است. گویا برای این افراد اصلاً مهم نیست که در آخرین انتخاباتی که در تهران برگزار شد تنها ۸ درصد شهروندان پای صندوق آمدند، برای این افراد مهم نیست که سیاست‌های افراطی، حذفی و نظارت‌های غیراستصوابی‌شان در عمل منجر به زوال مشارکت سیاسی در ایران شده است.» به گفته نماینده مجلس دهم، آنچه امروز تحت عنوان مشارکت سیاسی مطرح است، دست به دست شدن قدرت میان عده‌ای معدود است که سر افراطی‌گری و درآمزدایی بیشتر برای مؤسسات نزدیک به خودشان در حال رقابت هستند.

به باور فلاح‌ت‌پیشه اگر قرار باشد که باینان وضع موجود تنها افرادی باشند که در فضای انتخاباتی آینده حضور داشته باشند، باز هم شاهد بی‌میلی و بی‌تفاوتی بیشتر مردم خواهیم بود. او تأکید می‌کند که به سود کشور است که انتخابات آینده، انتخاباتی آزاد باشد و افراد مختلف بتوانند در آن حضور داشته باشند. نه اینکه این اصل حاکم شود که مردم در انتخابات مشارکت کنند اما به افرادی رای دهند که به صورت تحکم‌آمیز به قدرت چسبیده‌اند و خواهان رای هستند

این تحلیل گریسیاسی خاطرنشان کرد: «به‌همین دلیل شاهدیم در شرایطی که مسئولان دولت موظف هستند که کم و کیف این حادثه را مشخص کنند اما خیلی زود این حادثه تحت‌الشعاع بازی قدرت قرار گرفت و این موضوع نشان داد که وقتی واژه قدرت به میان بیاید به سرعت بسیاری از تعارفات گذشته رنگ می‌بازد. در حال حاضر سوالات بسیاری در جامعه وجود دارد مبنی بر اینکه تا چه میزان پروتکل‌های امنیتی رعایت شده و چه افرادی در این موضوع نقش یا سهل‌انگاری داشتند این درحالیست که مشاهده می‌کنیم همان افرادی که متهم به سهل‌انگاری در این موضوع هستند، تریبون‌ها را در دست گرفته‌اند و اقدام به شکل‌دهی فضای انتخاباتی و جان‌شنینی کردند و حتی حرمت افرادی را که مناصب امروز خود را مدیون آنها هستند، نگه‌نداشتند. این مسئله نشان‌دهنده یک بازی کثیف قدرت است. متأسفانه یکی از ویژگی‌های کثیف قدرت این است که آنها که بیش از همه ادعای اخلاق می‌کنند، وقتی پای قدرت به میان می‌آید بیش از همه بی‌اخلاقی می‌کنند.»

مرکز ارتباطات ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نخستین گزارش هیئت عالی بررسی ابعاد و علل سانحه بالگرد حامل رئیس‌جمهور و هیئت همراه را منتشر کرد. در متن گزارش آمده است: «به اطلاع مردم عزیز و شریف ایران اسلامی می‌رساند هیئت عالی‌رتبه ستادکل نیروهای مسلح برای بررسی ابعاد و عوامل به‌وجودآورنده سانحه بالگرد حامل رئیس‌جمهور، شهید حضرت آیت‌الله ابراهیم رئیسی و همراهان آن شهید و الا مقام با سازماندهی گروه‌های کارشناسی تخصصی و فنی صبح روز دوشنبه مورخه ۵/۳۰/۱۴۰۳ ساعت ۵:۳۰ بامداد از تهران اعزام و رأس ساعت ۹ صبح همان روز در محل سانحه بالگرد حاضر شدند. بخش قابل توجهی از اطلاعات در زمینه‌های مختلف تخصصی، فنی و عمومی که می‌توانست در وقوع سانحه دخیل باشد، جمع‌آوری گردیده است.» براساس این بیانیه «برخی از اقدامات برای اظهارنظر قطعی نیاز به زمان بیشتری دارد که در دست بررسی بوده و برخی از موارد را می‌توان با قاطعیت اعلام نمود که مورد اشاره قرار می‌گیرند:

۱- بالگرد در مسیر پیش‌بینی‌شده از قبل ادامه مسیر داده و از مسیر تعیین‌شده پروازی خارج نگردیده است.

۲- حدود یک‌ونیم دقیقه قبل از سانحه بالگرد، خلبان بالگرد سانحه‌دیده با دو بالگرد دیگر گروه پروازی ارتباط برقرار نموده است.

استان بود. هر کسی به‌من مراجعه کرد از محبت خود نسبت به این شهید گفت؛ از اینکه این شهید متناسب با اسم مبارک خود، چقدر رحیم و عطف بوده و با همه ارتباط خوب داشته‌و در مدت کم حساسی در دل همه جا باز کرده است. این آن چیزی است که یک خدمتگزار می‌تواند از خود نشان دهد و ملت خود را سرفراز کند. مسئولینی که ملت انتخاب کردند کسانی هستند که منتخب خدا هم بودند و خداوند بر این انتخاب ملت صحه گذاشت و آنها را پیش خود برد.»

▼ ولیعهد عربستان تسلیت گفت

محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، در گفت‌وگوی تلفنی با محمد مخبر، سرپرست قوه مجریه ایران شهادت ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور فقید ایران را تسلیت گفت. طبق گزارش خبرگزاری رسمی عربستان، ولیعهد این کشور در این تماس تلفنی ضمن تسلیت شهادت سیدابراهیم رئیسی و حسین امیرعبد‌الهیمن، وزیر خارجه فقید ایران، برای آنان و دیگر قربانیان طلب رحمت و مغفرت کرد. سرپرست قوه مجریه ایران نیز از ابراز همدردی ولیعهد عربستان قدردانی کرد. طرفین همچنین روند پیشرفت در روابط دوجانبه در عرصه‌های گوناگون را شایسته‌تر تحسین دانستند و بر اهمیت ادامه این روند تأکید کردند.

▼ سخنرانی سیدحسن نصرالله در بیروت

مراسم روز گذشتهٔ بزرگداشت رئیس‌جمهور وزیر امور خارجه فقید ایران در بیروت با حضور جمع کثیری برگزار و دیرکل حزب‌الله لبنان در این مراسم به

بشکافیم، این دست‌فرمان با دوهدف انتخاب‌شده است؛ بسیج‌بدنه هواداران و ایجاد یک برج و باروی دفاعی در برابر انتقادات به دولت سیزدهم. در خصوص کارکرد درون‌گفتمانی و بسیج هواداران و بدنه مشارکت‌کننده در انتخابات، فکر می‌کنم با این فضا به‌دنبال آن هستند که با کاریزمتیک کردن شخصیت آقای رئیسی و ترازیک‌تر کردن این سانحه، به‌نوعی هاله‌ای از قداست حول رئیس‌جمهور و دولت ایجاد کنند. در نتیجه این فضا و با اتمسفر حساسی که ایجاد می‌شود، بدنه هوادار به این سمت می‌رود که مسیر آقای رئیسی را باید ادامه داد. عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت ادامه داد: من معتقدم که با توجه به سوابق موجود، انتخابات رقابتی شکل نمی‌گیرد. اما یک درصد اگر چنین انتخاباتی را در پیش داشته باشیم، کارکرد دوم این فضا خود را بیشتر نشان می‌دهد که ادامه همان هدف اول ما به صورت سلبی است. در این کارکرد، هیچ‌کس ننید انتقادی وارد کند و همه صرفاً باید به تعریف‌پردازند. وقتی نشود رئیس‌جمهوری که چنین فضایی اطراف او ساخته شده را نقد کرد، چطور می‌شود وارد انتخابات شد؟ در انتخابات ریاست‌جمهوری چهاردهم باید عملکرد سه‌ساله دولت مورد نقد قرار بگیرد. با چنین فضایی نمی‌توانیم انتظار چنین چیزی را داشته باشیم. این فضاسازی چه رقابت در انتخابات شکل بگیرد و چه شکل نگیرد، تاروز رای‌گیری و مشخص شدن نتایج کارکرد دارد.

▼ **حادثه سقوط بالگرد، خیلی زود تحت تاثیر بازی قدرت قرار گرفت**
حشمت‌الله فلاح‌ت‌پیشه، فعال سیاسی اصولگرا و رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مجلس دهم به هم‌میهن گفت: «آنچه که مردم از روز سقوط هلی‌کوپتر رئیس‌جمهور و همراهان تا امروز مشاهده کرده‌اند، یک بازی قدرت است در حالی‌که دغدغه مردم، دغدغه مدیریت است و هر آنچه که باعث مشکلات امروز جامعه ماست، سیری‌ناپذیر بودن افرادی است که به‌دنبال کسب و افزایش قدرت خودشان هستند. متأسفانه برخی از قدرت‌طلبان از همان روز اول که گمانه‌زنی‌ها درباره این سقوط شکل گرفت عملاً در فضای مجازی شروع به تبلیغات انتخاباتی برای جان‌شنینی کردند.» او اضافه کرد: «فعالان اصلی فضای انتخاباتی افرادی هستند که عامل ضعف‌های مدیریتی امروز جامعه هستند. به‌عنوان مثال در دولت سیزدهم هم رئیسی در عرصه اقتصادی و هم عبدالهیمن در عرصه سیاست خارجی تلاش می‌کردند که سیاست مؤثری را دنبال کنند. اما طالبان قدرت علاوه بر اینکه در عرصه اقتصادی مردم را گرفتار مشکلات عدیده کردند در سیاست خارجی هم فرصت‌های زیادی را از دست دادند.»

فلاح‌ت‌پیشه ادامه داد: «در طول همین چند سال شاهد بودیم با وجود اینکه رئیس‌جمهور مدام عازم سفرهای استانی بود اما در تهران عده‌ای تنها به دنبال افزایش فشارهای مالیاتی، سنگین‌تر کردن خزانه دولت از جیب ملت و به‌ویژه تشکیل و توسعه مؤسسه‌های متعددی بودند که به اسامی مختلف

نگاه حقوقدان

شورای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و چالش تغییر رئیس مجلس

مسن‌ترین فرد از میان نمایندگان مجلس به‌عنوان رئیس سنی در جایگاه رئیس هیئت‌نایسه سنی قرار می‌گیرد. وظیفه این هیئت، برگزاری مراسم افتتاحیه و انتخاب هیئت‌نایسه موقت در جلسه دوم است. در نتیجه رئیس سنی تنها یک جلسه فعالیت دارد و موضوع حضور او در شورای برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری چندان مطرح نمی‌شود.

سوم، رئیس موقت مجلس: در ماده ۱۱ قانون پیش‌گفته، هیئت‌نایسه موقت با ترکیب و روش هیئت‌نایسه دائم در جلسه دوم انتخاب می‌شود و تا زمان تصویب دوسوم اعتبارنامه نمایندگان فعالیت خواهد داشت. مهم‌ترین ابهام، امکان حضور رئیس موقت مجلس در شورای برگزاری انتخابات است که قانون اساسی و قوانین عادی در این خصوص حکمی ندارند. برای روشن شدن موضوع دو راه حل وجود دارد: تفسیر قانون اساسی توسط شورای نگهبان مطابق اصل ۹۸ قانون اساسی با تصویب دوسوم اعضاء و یا ارجاع موضوع به عنوان «معضل نظام» توسط مقام رهبری به مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تصمیم‌گیری؛ همان‌گونه که در بند (۸) اصل ۱۱۰ قانون اساسی پیش‌بینی گردیده است.

چهارم، رئیس دائم مجلس: رئیس دائم مجلس از زمان انتخاب بدون

هیچ شک و شبهه‌ای به جای رئیس قبلی به عضویت شورای برگزاری انتخابات درمی‌آید. البته اگر با تصویب دوسوم اعتبارنامه‌های نمایندگان،

فرآیند ۳۰ روزه انتخابات که در زمان بعدی ستاد انتخابات کشور اعلام شده

به پایان نرسیده باشد.

پنجم، جانشین رئیس مجلس: در قانون اساسی پیش‌بینی نشده که اعضا شخصاً باید در جلسات شورای انتخابات شرکت کنند یا می‌توانند نماینده‌ای هم بفرستند؛ مثل «نایب‌رئیس مجلس» به جای «رئیس مجلس». به نظر می‌رسد به دلیل استثنایی بودن حکم، حساسیت موضوع و همچنین عدم اشاره به این امکان حضور نفر جانشین، فقط اشخاص نام برده شده در اصل ۱۳۱ حق و تکلیف حضور در جلسات را دارند.

ششم، غیبت رئیس مجلس: اگر رئیس مجلس یا یکی دیگر از اعضاء، در جلسات شورای انتخابات حاضر نشوند تکلیف چیست؟ شورای نگهبان ۹ شهریورماه ۱۳۶۰ در پاسخ به نامه ۸ شه‌ریور رئیس مجلس شورای اسلامی برای تفسیر اصول ۱۳۱ و ۱۳۲ که به دلیل ترور نخست‌وزیر امکان حضور وی در این شورا نبود (در پیش از بازنگری نخست‌وزیر نقش معاون اول را ایفاء می‌کرد)، اعلام می‌دارد: در صورت «فوت» یکی از اعضاء، در صورت اتفاق دوری از سه عضو شورا، اکثریت در تصمیم‌گیری حاصل می‌شود و تشکیل دوفنره شورا مجاز است. با این حال تکلیف زمان عدم اتفاق آراء و مواردی که دلیل عدم حضور در جلسه علنی به جز «فوت» است، روشن نیست.

هفتم، نامزدی رئیس مجلس: آیا رئیس مجلس یا دیگر اعضاء شورای برگزاری انتخابات امکان نامزدی در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری را دارند یا بحث «تعارض منافع» مانع ثبت‌نام است؟

از آن جایی که در انتخابات ریاست‌جمهوری هر چهار سال یک بار، رئیس‌جمهور مستقر به‌عنوان رئیس قوه مجریه مأمور برگزاری انتخابات است و خود به‌عنوان نامزد و رقیب سایرین حضور دارد، با این وحدت ملاک به نظر نمی‌رسد نامزدی اعضا معنی داشته باشد.

دوم، رئیس سنی مجلس: طبق ماده ۹ «قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» (مصوب ۱۳۷۸)، در اولین جلسه مجلس منتخب،

چند بند قابل بررسی است:

نخست، رئیس فعلی مجلس: قرار است مجلس جدید ۱۲ خردادماه آغاز به کار نماید. براساس زمان‌بندی منتشرشده فرآیند انتخابات از سوی ستاد انتخابات کشور، محمداق‌قالیباف از ۱۰ خرداد که وزیر کشور دستور آغاز انتخابات را صادر می‌کند تا ۱۲ خرداد (تاریخ شروع مجلس جدید)، حداقل دو روز و عضو این شورا خواهد بود. بماند که دوره چهارساله ایشان زودتر از ۱۲ خرداد پایان می‌یابد.

دوم، رئیس سنی مجلس: طبق ماده ۹ «قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» (مصوب ۱۳۷۸)، در اولین جلسه مجلس منتخب، **گروه خبر:** روز گذشته رای دیوان بین‌المللی دادگستری درباره درخواست آفریقای جنوبی برای توقف تجاوز به غزه صادر شد. براساس این رای اسرائیل باید فوراً حمله نظامی خود به رفخ را متوقف کند. به گزارش ایسنا، دیوان بین‌المللی دادگستری با موافقت ۱۴ نفر از اعضای خود در برابر ۲ رای مخالف، دستور داد رژیم صهیونیستی حمله نظامی به رفخ را متوقف کند.

رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری گفت: «آفریقای جنوبی از دیوان خواسته تا اقدامات بیشتری را مطابق با تحولات عملیات نظامی در رفخ اتخاذ کند. دادگاه خاطرنشان می‌کند که وضعیت انسانی در رفخ پس از هفته‌ها بمباران فاجعه‌بار است. حمله زمینی اسرائیل به رفخ هنوز ادامه دارد و به موج دیگری از آوارگی منجر شده است.»

قاضی نواف‌سلام، رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری تأکید کرد: «اقدامات موقتی که دیوان در ماه مارس تصویب کرد، به‌طور کامل به تحولات اخیر پاسخ نمی‌دهد. آفریقای جنوبی از دادگاه خواسته تا از صلاحیت خود استفاده کند و اقدامات اضطراری برای توقف جنگ اعمال کند. دادگاه یادآوری می‌کند که شرایط زندگی ساکنان نوار غزه به‌طور قابل توجهی بدتر شده است.»

براساس اظهارات رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری، دادگاه حمله نظامی در رفخ را تحولی خطرناک می‌داند که بر رفخ مردم می‌افزاید. از زمان آغاز حمله زمینی در هفت مه، حدود ۸۰۰ هزار نفر از رفخ آواره شده‌اند. اسرائیل باید از هر اقدامی که برای فلسطینی‌ها خطر ایجاد می‌کند خودداری کند.

دادگاه خاطرنشان کرد: «وضعیت انسانی در رفخ پس از هفته‌ها بمباران فاجعه‌بار است.» مقامات سازمان ملل دائمیِ خطراتی که غیرنظامیان در رفخ در معرض آن هستند تأکید کرده‌اند. اقدامات موقت اتخاذشده به‌طور کامل پیامدهای تغییر وضعیت در نوار غزه را برطرف نمی‌کند. برنامه جهانی غذا گفته که قادر به رساندن کمک به رفخ نیست. تلاش‌های اسرائیل در راستای تخلیه برای کاهش خطرات ناشی از حمله زمینی به رفخ کافی نبوده است. همچنین اقدامات اسرائیل -به‌ویژه در قبال غیرنظامیان -برای کاهش خطرات آنها کافی نیست.

طبق رای دادگاه لاهه، اسرائیل به اندازه کافی برای تضمین امنیت و حفظ جان آوارگان و انتقال‌شان از رفخ به المواصلی شرایط لازم را فراهم نکرده است. دادگاه دریافته است که وضعیت ناشی از حمله اسرائیل به رفخ، خطری فزاینده برای غیرنظامیان است. شرایط نیاز به تغییر تصمیم صادرشده در ۲۸ مارس دارد.

مسن‌ترین فرد از میان نمایندگان مجلس به‌عنوان رئیس سنی در جایگاه رئیس هیئت‌نایسه سنی قرار می‌گیرد. وظیفه این هیئت، برگزاری مراسم افتتاحیه و انتخاب هیئت‌نایسه موقت در جلسه دوم است. در نتیجه رئیس سنی تنها یک جلسه فعالیت دارد و موضوع حضور او در شورای برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری چندان مطرح نمی‌شود.

سوم، رئیس موقت مجلس: در ماده ۱۱ قانون پیش‌گفته، هیئت‌نایسه موقت با ترکیب و روش هیئت‌نایسه دائم در جلسه دوم انتخاب می‌شود و تا زمان تصویب دوسوم اعتبارنامه نمایندگان فعالیت خواهد داشت. مهم‌ترین ابهام، امکان حضور رئیس موقت مجلس در شورای برگزاری انتخابات است که قانون اساسی و قوانین عادی در این خصوص حکمی ندارند. برای روشن شدن موضوع دو راه حل وجود دارد: تفسیر قانون اساسی توسط شورای نگهبان مطابق اصل ۹۸ قانون اساسی با تصویب دوسوم اعضاء و یا ارجاع موضوع به عنوان «معضل نظام» توسط مقام رهبری به مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تصمیم‌گیری؛ همان‌گونه که در بند (۸) اصل ۱۱۰ قانون اساسی پیش‌بینی گردیده است.

چهارم، رئیس دائم مجلس: رئیس دائم مجلس از زمان انتخاب بدون هیچ شک و شبهه‌ای به جای رئیس قبلی به عضویت شورای برگزاری انتخابات درمی‌آید. البته اگر با تصویب دوسوم اعتبارنامه‌های نمایندگان،

فرآیند ۳۰ روزه انتخابات که در زمان بعدی ستاد انتخابات کشور اعلام شده

به پایان نرسیده باشد.

پنجم، جانشین رئیس مجلس: در قانون اساسی پیش‌بینی نشده که اعضا شخصاً باید در جلسات شورای انتخابات شرکت کنند یا می‌توانند نماینده‌ای هم بفرستند؛ مثل «نایب‌رئیس مجلس» به جای «رئیس مجلس». به نظر می‌رسد به دلیل استثنایی بودن حکم، حساسیت موضوع و همچنین عدم اشاره به این امکان حضور نفر جانشین، فقط اشخاص نام برده شده در اصل ۱۳۱ حق و تکلیف حضور در جلسات را دارند.

ششم، غیبت رئیس مجلس: اگر رئیس مجلس یا یکی دیگر از اعضاء، در جلسات شورای انتخابات حاضر نشوند تکلیف چیست؟ شورای نگهبان ۹ شهریورماه ۱۳۶۰ در پاسخ به نامه ۸ شه‌ریور رئیس مجلس شورای اسلامی برای تفسیر اصول ۱۳۱ و ۱۳۲ که به دلیل ترور نخست‌وزیر امکان حضور وی در این شورا نبود (در پیش از بازنگری نخست‌وزیر نقش معاون اول را ایفاء می‌کرد)، اعلام می‌دارد: در صورت «فوت» یکی از اعضاء، در صورت اتفاق دوری از سه عضو شورا، اکثریت در تصمیم‌گیری حاصل می‌شود و تشکیل دوفنره شورا مجاز است. با این حال تکلیف زمان عدم اتفاق آراء و مواردی که دلیل عدم حضور در جلسه علنی به جز «فوت» است، روشن نیست.

هفتم، نامزدی رئیس مجلس: آیا رئیس مجلس یا دیگر اعضاء شورای برگزاری انتخابات امکان نامزدی در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری را دارند یا بحث «تعارض منافع» مانع ثبت‌نام است؟ از آن جایی که در انتخابات ریاست‌جمهوری هر چهار سال یک بار، رئیس‌جمهور مستقر به‌عنوان رئیس قوه مجریه مأمور برگزاری انتخابات است و خود به‌عنوان نامزد و رقیب سایرین حضور دارد، با این وحدت ملاک به نظر نمی‌رسد نامزدی اعضا معنی داشته باشد.

رویداد بین‌الملل

رای دیوان لاهه برای توقف عملیات رفخ

▼ استقبال حماس از رای لاهه

جنبش مقاومت اسلامی حماس از تصمیمات دیوان دادگستری بین‌المللی که خواستار توقف فوری عملیات نظامی ارتش رژیم صهیونیستی در رفخ شد، استقبال کرد. این جنبش افزود که ما انتظار داشتیم این دادگاه حکم توقف کامل جنگ و نسل‌کشی در سراسر نوار غزه و نغفقط رفخ را صادر کند زیرا آنچه در جبالیا و دیگر مناطق نوار غزه اتفاق می‌افتد خطراتش کمتر از اتفاقات رفخ نیست. حماس از جامعه جهانی و سازمان ملل خواست رژیم صهیونیستی را تحت فشار قرار داده و به اجرای تصمیمات دیوان دادگستری بین‌المللی و تمامی قطعنامه‌های بین‌المللی که ارتش این رژیم را وادار به توقف جنگ و نسل‌کشی در غزه می‌کند، ملزم کند.

▼ پیشنهاد اسرائیل برای اشغال رفخ

در واکنش به این رای دیوان دادگستری بین‌المللی، ایتمار بن گویر، وزیر امنیت داخلی رژیم صهیونیستی تأکید کرد که باید پاسخ ما به این حکم تنها یک چیز باشد و آن اشغال رفخ است.

▼ واکنش سایر کشورها

واکنش نسبت به رای دیوان امن‌متصر به طرفین پرونده نبود و مقامات بین‌المللی و مسئولان سایر کشورها نیز نسبت به آن واکنش نشان دادند. آنتونیو گوت‌رش، سخنگوی دیرکل سازمان ملل تأکید کرد که تصمیمات دیوان بین‌المللی دادگستری برای طرف‌های ذی‌ربط لازم‌الاجرا است. معاون نخست‌وزیر کانادا هم در این باره گفته است: «انتظار داریم همه طرف‌ها به قوانین بین‌المللی پایبند باشند.» سازمان عقوب بین‌الملل هم تأکید کرده که اسرائیل باید از تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری برای توقف فوری عملیات در رفخ تبعیت کند. مصر از تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری برای اعمال تدابیر موقت اضافی علیه اسرائیل در پی حمله به رفخ استقبال کرد و رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی نیز اعلام کرد که از تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری برای توقف عملیات نظامی در رفخ استقبال می‌کنیم. وزارت خارجه ترکیه هم گفت: «از تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری که به اسرائیل دستور داد حمله به رفخ را متوقف کند و گذرگاه را برای کمک‌ها باز کند، استقبال می‌کنیم.» وزارت خارجه آفریقای جنوبی تأکید کرده است که حکم دیوان بین‌المللی دادگستری الزام‌آور است و اسرائیل باید از آن تبعیت کند. گروه عربی در شورای امنیت سازمان ملل هم از استقبال خود از تصمیمات دیروز دیوان بین‌المللی دادگستری به‌ویژه تصمیم برای توقف عملیات نظامی در رفخ خبر داد.